

Veilig werken met cytostatica

Femke Steenstra, Stafmedewerker arbeidshygiëne
Universitair Medisch Centrum Groningen

Cytostatica zijn geneesmiddelen die gebruikt worden bij de behandeling van kanker. Ze remmen de celdeling en daarmee ook de groei van tumoren. Cytostatica kunnen een gevaar opleveren voor de gezondheid wanneer iemand er beroepsmatig mee in aanraking komt. Sommige zijn kankerverwekkend of schadelijk voor de voortplanting. Cytostatica kunnen worden opgenomen in het lichaam via de huid, bloedcontact en door inslikken en inademen.

Uit onderzoek blijkt dat huidblootstelling een zeer belangrijke route is bij blootstelling aan cytostatica.

Risicomomenten zijn:

- het toedieningsgereedmaken van cytostatica in de apotheek;
- de toediening van cytostatica op de verpleegafdeling en in de poliklinieken;
- de verzorging van de patiënt en het omgaan met uitscheidingsproducten (verpleegafdeling, poliklinieken);
- de schoonmaakwerkzaamheden

Werken met cytostatica in de ziekenhuizen is de afgelopen jaren steeds veiliger geworden. Door invoering van richtlijnen voor het veilig werken met cytostatica, het gebruik van gesloten bereidings- en infuussystemen en de toegenomen bewustwording is de taakgerichte blootstelling aan cytostatica aanzienlijk gedaald.

Uit recente evaluatieonderzoeken uitgevoerd naar werken met cytostatica is gebleken dat de besmetting van de handen (onder de handschoenen) bij verpleegkundigen, apothekersassistenten en schoonmakers vele malen lager was dan in (het jaar) 2000. De gemeten waarden liggen ruim onder de toetsingswaarde. Voor meer informatie, zie:

[Ceasarconsult Risicobeoordeling van chemische stoffen.pdf \(dokterhoe.nl\)](#)

[Beroepsmatige blootstelling aan cytostatica in Nederlandse ziekenhuizen bij medewerkers in de apotheek en in de schoonmaak \(dokterhoe.nl\)](#)

[Blootstelling aan cytostatica bij schoonmakers en apothekersassistenten onderzocht | Dokterhoe](#)

De UMC's, de algemene ziekenhuizen en de werknemersorganisaties hebben een arbocatalogus samengesteld, met als doel veilig en gezond te werken. Met de arbocatalogus geven de ziekenhuizen zelf invulling aan de globale voorschriften die de overheid stelt. De arbocatalogus bestaat uit een aantal onderwerpen, waaronder het onderwerp 'Veilig werken met cytostatica'. De arbocatalogi van de UMC's en de algemene ziekenhuizen zijn te vinden op respectievelijk www.dokterhoe.nl en www.betermetarbo.nl.

Zie verder:

[Cytostatica | Dokterhoe](#)

[LOAZ Arbocatalogus Deel Cytostatica update april 2021 \(dokterhoe.nl\)](#)

[Cytostatica | Beter met Arbo](#)

[LOAZ Arbocatalogus Deel Cytostatica update april 2021 \(betermetarbo.nl\)](https://www.betermetarbo.nl)

De werkgroep cytostatica en risicovolle geneesmiddelen, die de inhoud van het onderwerp 'Veilig werken met cytostatica' up to date houdt, is multidisciplinair samengesteld (o.a. arbeidshygiënist en apothekers). Deze groep bestaat uit (ervarings-)deskundigen uit de UMC's en de algemene ziekenhuizen. De samenwerking tussen de UMC's en de algemene ziekenhuizen is de afgelopen jaren intensiever geworden, met het doel om beide, van oudsher apart ontwikkelde arbocatalogi nog beter op elkaar af te stemmen.